

POSTANOWIENIE

Dnia 26 lipca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Wróbel

w sprawie z odwołania L.C.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 26 lipca 2017 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 14 kwietnia 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 14 kwietnia 2016 r. oddalił apelację wnioskodawcy L.C. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 25 lutego 2015 r., oddalającego odwołanie L.C. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. z dnia 17 lutego 2014 r. odmawiającej przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury z obniżonym wiekiem emerytalnym w związku z pracą w warunkach szczególnych

Sąd Apelacyjny ocenił, że Sąd pierwszej instancji prawidłowo wskazał podstawy prawne przysługiwania prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach i ustalił, że praca wnioskodawcy w spornym okresie do tego rodzaju pracy nie należała. Istota rozstrzygnięcia sprowadzała się do ustalenia, czy okres pracy wnioskodawcy na stanowisku ślusarza remontowego, przy uwzględnieniu rodzaju wykonywanych prac, należy zaliczyć do pracy w

warunkach szczególnych w rozumieniu Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 ze zm.). To właśnie to rozporządzenie wymienia w załączniku - wykazie A, konkretne rodzaje prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Jednocześnie na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia m.in. właściwi ministrowie zostali upoważnieni do ustalenia w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowisk pracy, na których są wykonywane prace wymienione w wykazie A. Stąd cały szereg zarządzeń resortowych wskazujących takie stanowiska pracy. Jednocześnie biorąc pod uwagę wzajemne usytuowanie przedstawionych aktów prawnych Sąd Apelacyjny podkreślił, że dla oceny i zakwalifikowania pracy do prac w warunkach szczególnych istotne jest, by rodzaj wykonywanej przez danego ubezpieczonego pracy zakwalifikować do konkretnego rodzaju pracy wymienionej w wykazie A rozporządzenia, bo tylko ta praca (po spełnieniu pozostałych przesłanek przysługiwania prawa do emerytury) uprawnia do obniżenia wieku emerytalnego. Zarządzenia resortowe wymieniające stanowiska pracy mają w tym wypadku charakter pomocniczy, nie decydujący. Oznacza to z jednej strony, że jeśli ktoś wykonywał pracę wymienioną w wykazie A rozporządzenia, to bez znaczenia jest, czy miało to miejsce na stanowisku wymienionym w wykazie resortowym, czy nie, i tak będzie ona zaliczona do pracy w warunkach szczególnych, zaś z drugiej strony, jeśli ktoś wykonywał pracę na stanowisku wymienionym w wykazie resortowym, lecz nie był to rodzaj pracy wymienionej w wykazie A, to tej pracy do warunków szczególnych nie można zaliczyć. W wyroku z dnia 20 października 2005 r. I UK 41/05 (OSNP 2006 nr 19-20, poz. 306) Sąd Najwyższy stwierdził, że wykonywanie pracy na stanowisku określonym w zarządzeniu resortowym, której nie wymieniono w wykazach A i B, stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), nie uprawnia do uzyskania emerytury na podstawie art. 32 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr

39, poz. 353 ze zm.). Wprowadzie na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazach A i B, jednak tego typu ustalenia nie mogą prowadzić do rozszerzenia charakteru prac wymienionych w wykazach A i B, lecz stanowią jedynie uściślenie stanowisk dla pracy wskazanej w wykazach A i B.

Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia Sądu pierwszej instancji co do charakteru pracy wnioskodawcy. Otóż pracował on jako ślusarz przy remontach w Z.. Praca polegała na usuwaniu awarii. Remontował maszyny do produkcji gumy. Gdy zepsuła się jedna z maszyn będących w ciągu produkcyjnym to przy jej remoncie był wyłączony cały ciąg produkcyjny. Część tej pracy odbywała się na halach, gdzie wykonywana była praca w warunkach szczególnych i gdzie wnioskodawca naprawiał maszyny i urządzenia. W zależności od miejsca awarii udawał się na miejsce i bądź usuwał awarię na miejscu, bądź części wymagające naprawy zabierane były do odrębnego warsztatu remontowego, gdzie miał swoje stanowisko pracy. Ten warsztat remontowy mieścił się na wydziale mechanicznym, miał powierzchnię 6 x 15 metrów, gdzie odwołujący się dokonywał napraw. W warsztacie pracowało po dwie osoby na zmianę. Do konserwacji maszyn był oddelegowany inny, specjalny pracownik.

Podjmując próbę przyporządkowania charakteru pracy skarżącego do konkretnego punktu wykazu A Sąd Apelacyjny stwierdził, że nie można zaliczyć jej do pracy wymienionej w dziale IV „w chemii”, ponieważ jedynym punktem odnoszącym się do zakładu pracy wnioskodawcy jest pkt 21 - produkcja i przetwórstwo wyrobów gumowych oraz półproduktów i środków pomocniczych do tych wyrobów. Pozostaje rozważenie pkt 25 z działu XIV „prace różne” - bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Charakteru pracy wnioskodawcy na pewno nie można zaliczyć do bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń, ponieważ taką bieżącą konserwacją się nie zajmował, tylko remontem,

a do konserwacji był wyznaczony inny, specjalny pracownik. Bezsprzecznie też prac wnioskodawcy nie można zaliczyć do prac budowlano-montażowych. Zaś ostatnim rodzajem prac są prace budowlano-remontowe. Tymczasem prace wykonywane przez skarżącego miały jedynie charakter czysto remontowy, nie budowlano-remontowy. Nie można przy tym uznać, że ustawodawca wymieniając prace budowlano-remontowe miał na myśli osobno budowlane i osobno remontowe (o czym świadczy chociażby wymienienie także prac budowlano-montażowych), lecz jeden rodzaj prac budowlano-remontowych. Taki rodzaj pracy nie był przez wnioskodawcę wykonywany, co przyznaje nawet pełnomocnik skarżącego, a co jasno wynika także z twierdzeń skarżącego.

Sąd Apelacyjny uznał, że nawet w przypadku zaliczenia części jego pracy do pkt 25 działu XIV (gdyby wbrew ustaleniom sądu przyjąć, że przedmiotowy punkt obejmuje także prace remontowe), znacząca część tej pracy nie była wykonywana na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe są wykonywane prace wymienione w wykazie, lecz w odrębnym pomieszczeniu warsztatowym. Trudno byłoby przyjąć w takim przypadku, że prace w tym warsztacie miały charakter marginalny. Sąd Apelacyjny w ramach własnych ustaleń stanu faktycznego przyjmuje, że wnioskodawca miał w tym warsztacie swoje stanowisko pracy i znaczącą część prac naprawczych tam wykonywał.

Ubezpieczony zaskarżył w całości powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) skargą kasacyjną, w której zarzucił zaskarżonemu wyrokowi naruszenie prawa materialnego, tj.: 1) art. 184 ust. 1 i 2 w zw. z art. 32 ust. 1 w zw. z art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez nieprzyznanie ubezpieczonemu emerytury w sytuacji gdy spełniał przesłanki do jej przyznania, 2) § 4 ust. 1 pkt 1 i 3 w zw. z § 2 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach w szczególnym charakterze w związku z treścią Wykazu A Działu XIV pkt 25 załącznika do tego Rozporządzenia przez nieprzyznanie ubezpieczonemu emerytury, w sytuacji gdy ubezpieczony spełniał przesłanki do jej przyznania.

Wskazując na powyższe wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie ubezpieczonemu emerytury przysługującej pracownikom świadczącym pracę w

warunkach szczególnych, uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od organu na rzecz Ubezpieczonego kosztów postępowania kasacyjnego.

Wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, podnosząc w uzasadnieniu, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych, tj. § 4 ust. 1 pkt 1 i 3 w zw. z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach w szczególnym charakterze w związku z treścią Wykazu A Działu XIV pkt 25 załącznika do tego rozporządzenia, tj. oceny czy świadczenie pracy w charakterze ślusarza remontowego, która to praca została uznana w zarządzeniu resortowym Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r. (Wykaz A, dział XIV, poz. 25.1) za pracę w szczególnych warunkach, mieści się w rodzaju pracy objętym Wykazem A Dział XIV, pkt 25 w/w rozporządzenia Rady Ministrów. W ocenie skarżącego, skarga jest oczywiście uzasadniona, gdyż ubezpieczony pracujący w warunkach szczególnych objętym zarządzeniem resortowym Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r. (Wykaz A, dział XIV, poz. 25.1) powinien uzyskać prawo do wcześniejszej emerytury, a tego prawa mu odmówiono; wniósł o rozpoznanie skargi na rozprawie.

Skarżący wniósł także o zwrócenie się do Prokuratora Generalnego o zajęcie na piśmie stanowiska co do skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania jeżeli: w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w

dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.; z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 11/09, niepubl.). Niniejsza skarga kasacyjna nie spełnia żadnego z tych wymagań.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) - jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania - wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania - z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. - niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca

2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów; nie wykazuje, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do zwrócenia się w trybie art. 398⁸ k.p.c. do Prokuratora Generalnego o zajęcie na piśmie stanowiska co do skargi kasacyjnej wniesionej przez ubezpieczonego.

Biorąc powyższe pod rozwagę, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.